

**ПРЕДНАЦРТ ЗАКОНА
О МЕТЕОРОЛОШКОЈ И ХИДРОЛОШКОЈ
ДЕЛАТНОСТИ И ДЕЛАТНОСТИ МОНИТОРИНГА
КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА И ВОДА**

Београд, 16.03.2006.

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

У циљу заштите живота људи и материјалних добара, од деловања атмосферских и хидролошких процеса и појава, као и ради рационалног коришћења временских услова, климе и вода, овим законом, уређују се: метеоролошка и хидролошка делатност, укључујући и послове мониторинга квалитета ваздуха и вода, услови и начин извршавања метеоролошких и хидролошких послова и надзор над спровођењем овог закона и прописа донетих на основу њега.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) **«атмосферски и хидролошки процеси»** јесу квалитативне и квантитативне промене параметара стања атмосфере и вода, које се непрекидно одвијају у времену и простору, услед утицаја природних и антропогених фактора;
- 2) **«метеоролошко мерење и осматрање»** јесте инструментално мерење и/или одређивање вредности једног или више метеоролошких елемената;
- 3) **«хидролошко мерење и осматрање»** јесте инструментално мерење и/или одређивање вредности једног или више хидролошких елемената;
- 4) **«мониторинг квалитета ваздуха»**, у смислу овог закона, јесте систематско инструментално мерење и/или одређивање физичко-хемијског састава ваздуха и падавина, укључујући атмосферски озон, радиоактивност ваздуха и падавина и одређивање садржаја загађујућих материја у атмосфери;
- 5) **«мониторинг квалитета вода»** у смислу овог закона, јесте систематско инструментално мерење и/или одређивање физичкохемијских, хемијских, биолошких, микробиолошких и радиолошких особина воде и одређивање садржаја загађујућих материја у водама, укључујући и седименте;
- 6) **«метеоролошка станица»** јесте место са одговарајућим објектом, инструментима и опремом за извршавање прописаног програма метеоролошких мерења и осматрања, укључујући и мониторинг квалитета ваздуха;
- 7) **«хидролошка станица»** јесте место са одговарајућим објектом, инструментима и опремом за извршавање прописаног програма хидролошких мерења и осматрања, укључујући и мониторинг квалитета вода;
- 8) **«систематско праћење и истраживање времена, климе и вода»** јесте скуп активности, који обухвата метеоролошка и хидролошка мерења и осматрања и мониторинг ваздуха и вода, прикупљање и размену података, истраживање атмосферских и хидролошких процеса, климатских промена и промена водних ресурса, израду и издавање прогноза времена, климе и вода, као и упозорења на атмосферске и хидролошке непогоде и акцидентна загађења атмосфере и вода, који се одвијају у оквиру метеоролошког и хидролошког техничко-технолошког система и развојно-истраживачких програма;

- 9) **«атмосферске и хидролошке непогоде»** јесу облици појава екстремних фаза атмосферских и хидролошких процеса, који доводе до угрожавања људских живота, појединих људских активности и животне средине, као и појава материјалних штета;
- 10) **«модификација времена»**, у смислу овог закона, јесте скуп мера, активности и послова, којима се остварује намеран вештачки утицај на атмосферске процесе, у циљу одбране од града и смањења штетног дејства магле и других атмосферских појава, или стимулације корисних ефеката тих процеса, а нарочито стимулације падавина;
- 11) **«стање атмосфере»** јесте скуп квантитативних и квалитативних вредности параметара атмосфере, у дефинисаном моменту времена или временском интервалу, обрађених и представљених на начин који обезбеђује објективну оцену о посматраним компонентама природне средине;
- 12) **«стање вода»** јесте скуп квантитативних и квалитативних вредности параметара површинских и подземних вода, у дефинисаном моменту времена или временском интервалу, обрађених и представљених на начин који обезбеђује објективну оцену о посматраним компонентама природне средине;
- 13) **«метеоролошки подаци»** јесу квантитативне вредности метеоролошких елемената и појава, добијене метеоролошким мерењима, осматрањима и/или њиховом обрадом;
- 14) **«хидролошки подаци»** јесу квантитативне вредности хидролошких елемената и појава, добијене хидролошким мерењима, осматрањима и/или њиховом обрадом;
- 15) **«подземне воде»** у смислу овог закона, јесу све воде које се налазе испод површине терена у засићеној зони и у директној су вези са површином терена и подземним слојевима;
- 16) **«прва издан»** јесу подземне воде акумулиране у првој водоносној средини од површине терена, са нивоом који се колеба под динамичким утицајем хидролошких и метеоролошких услова;
- 17) **«метеоролошко обезбеђење»**, у смислу овог закона, јесте скуп мера, активности и послова на прикупљању, обради, анализи, прогнози и дистрибуцији метеоролошких података и информација о текућем и очекиваном стању времена и климе, од значаја за безбедност живота људи и материјалних добара;
- 18) **«хидролошко обезбеђење»**, у смислу овог закона, јесте скуп мера, активности и послова на прикупљању, обради, анализи, прогнози и дистрибуцији хидролошких података и информација о текућем и очекиваном стању површинских и подземних вода, од значаја за безбедност живота људи и материјалних добара.
- 19) **«државни метеоролошки осматрачки систем»**, је скуп мрежа метеоролошких станица на којима се спроводе прописани програми метеоролошких осматрања и мерења, укључујући и мониторинг квалитета ваздуха.
- 20) **«државни хидролошки осматрачки систем»**, је скуп мрежа хидролошких станица на којима се спроводе прописани програми хидролошких осматрања и мерења, укључујући и мониторинг квалитета вода.

- 21) **«Испитивање квалитета ваздуха и/или вода у случају акцидентног загађења»** јесте посебан програм испитивања ваздуха и/или вода, са повећаним бројем мерења и осматрања на локацијама где је дошло до акцидентног загађења.
- 22) **«Акцидентно загађење ваздуха и/или вода»** јесте изненадни и неконтролосани догађај или низ догађаја који настаје ослобађањем, изливањем или расипањем опасних и штетних материја.
- 23) **«Подаци квалитета ваздуха»** јесу вредности параметара квалитета ваздуха, добијене физичкохемијским, хемијским, и радиолошким мерењима, осматрањима и/или њиховом обрадом.
- 24) **«Подаци квалитета вода»** јесу вредности параметара квалитета вода, добијене физичкохемијским, хемијским, биолошким, микробиолошким и радиолошким мерењима, осматрањима и/или њиховом обрадом.

Члан 3.

Уређење метеоролошке и хидролошке делатности, заснива се на следећим принципима:

- 1) **Принципу интегралности** – атмосфера и хидросфера, као планетарни - глобални системи, са процесима који се у њима и између њих одвијају, недељиви су, што условљава глобалну интегрисаност и техничко-технолошку повезаност националних метеоролошких и хидролошких осматрачких, телекомуникационих и аналитичко-прогностичких система, ради оперативне међународне размене метеоролошких и хидролошких података и информација, података о квалитету ваздуха и вода, као и података о атмосферским и хидролошким непогодама и катастрофама, технолошким и нуклеарним удесима са прекограничним утицајем;
- 2) **Принципу континуалности** – метеоролошка и хидролошка делатност мора бити тако конципирана, да дугорочно обезбеђује систематско, свеобухватно и непрекидно праћење и прогнозирање стања времена, климе и вода, квалитета ваздуха и вода, радиоактивности ваздуха и вода;
- 3) **Принципу превенције** – државни орган надлежан за метеоролошке и хидролошке послове обезбеђује функционисање система ране најаве атмосферских и хидролошких непогода и катастрофа, као и повећане загађености ваздуха и вода, у случају технолошких и нуклеарних удеса, на начин којим се омогућава спречавање или ублажавање њиховог штетног дејства на здравље људи, материјална добра, одрживи економски развој и расположивост природних ресурса, примењујући и користећи савремена научна сазнања, најбоље расположиве научне методе, мерне технике и технологије у праћењу, анализирању и прогнозирању стања времена, климе и вода;
- 4) **Принципу информисања јавности** – подаци и информације о стању времена, климе и вода су јавни. У остваривању права на заштиту од атмосферских и хидролошких непогода и права коришћења повољних временских, климатских и хидролошких услова, свако има право да буде благовремено обавештен о прошлом, актуелном и будућем стању времена,

- климе и вода, као и о потенцијалним опасностима од атмосферских и хидролошких непогода, климатских промена и промена водних ресурса;
- 5) **Принципу валидности** – метеоролошком и хидролошком делатношћу обезбеђују се, у границама тачности научних метода и мерних техника, поуздани метеоролошки и хидролошки подаци, укључујући и податке о квалитету ваздуха и вода;
  - 6) **Принципу стандардизације** – државни орган надлежан за метеоролошке и хидролошке послове обезбеђује међународно упоредиве метеоролошке и хидролошке податке, и податке о квалитету ваздуха и вода, који су резултат метеоролошких и хидролошких мерења и осматрања по методама усаглашеним са међународним стандардима и методама у области метеоролошке и хидролошке делатности и мониторинга квалитета ваздуха и вода.

II МЕТЕОРОЛОШКА И ХИДРОЛОШКА ДЕЛАТНОСТ

Члан 4.

Метеоролошка и хидролошка делатност, у смислу овог закона, обухвата скуп активности, мера и послова систематског праћења, истраживања и прогнозирања времена, климе и вода, квалитета ваздуха и вода, послове примене метеорологије и хидрологије, као и послове модификације времена (у даљем тексту: метеоролошки и хидролошки послови), а који се односе на:

- 1) Планирање, пројектовање, изградњу, успостављање, експлоатацију, одржавање и развој државне мреже метеоролошких станица;
- 2) Планирање, пројектовање, изградњу, успостављање, експлоатацију, одржавање и развој државне мреже хидролошких станица;
- 3) Систематска метеоролошка осматрања и мерења у државној мрежи метеоролошких станица, контролу и обраду осматрених и измерених метеоролошких података;
- 4) Мониторинг квалитета ваздуха и падавина у државној мрежи станица, као и основну обраду осматрених и измерених података о квалитету ваздуха и падавина;
- 5) Систематска хидролошка осматрања и мерења површинских вода и подземних вода прве издани у државној мрежи хидролошких станица, контролу и обраду осматрених и измерених хидролошких података;
- 6) Мониторинг квалитета вода у државној мрежи станица, као и контролу и обраду осматрених и измерених података о квалитету вода;
- 7) Планирање, пројектовање, успостављање, експлоатацију, одржавање и развој метеоролошког и хидролошког рачунарског и телекомуникационог система за прикупљање, контролу, обраду, архивирање, чување и размену података, продуката и информација о стварном и прогнозираном стању времена, климе и вода, као и података о квалитету ваздуха, падавина и вода;
- 8) Успостављање, одржавање и развој метеоролошког аналитичког и прогностичког система; израда и издавање временских и климатских анализа, прогноза и упозорења на временске непогоде и климатске

- екстреме; израда и издавање информација о стању и променама климе, озонског омотача и интензитета ултраљубичастог зрачења, као и анализа и прогноза квалитета ваздуха и упозорења о преносу хемијских и радиоактивних загађујућих материја кроз атмосферу у случају удеса;
- 9) Успостављање, одржавање и развој хидролошког аналитичког и прогностичког система, израда и издавање хидролошких анализа, прогноза и упозорења на хидролошке непогоде, израда и издавање информација о стању и променама водних ресурса, као и анализа и прогноза квалитета вода и упозорења о преносу хемијских, биолошких и радиоактивних загађујућих материја кроз воде у случају хаваријских загађења и удеса;
  - 10) Успостављање, развој и одржавање база метеоролошких и хидролошких података, продуката и информација, објављивање метеоролошких и хидролошких података, као и података о квалитету ваздуха и вода, формирање, вођење и чување јединственог фонда метеоролошких, хидролошких података и података о квалитету ваздуха и вода;
  - 11) Примену међународних конвенција, стандарда и препорука у области метеорологије, хидрологије и мониторинга квалитета ваздуха и вода, а нарочито обезбеђење јединства и упоредивости метода осматрања и мерења метеоролошких и хидролошких елемената и карактеристика квалитета ваздуха и вода, одржавање и чување еталона физичких величина стања атмосфере и вода, обезбеђење стандардизације прорачуна метеоролошких и хидролошких параметара, метеоролошке контроле мерних инструмената и уређаја на метеоролошким и хидролошким станицама, еталонирање уређаја и инструмената за метеоролошка и хидролошка мерења, као и развој и испитивање нових техничких средстава, инструмената и уређаја, за метеоролошка и хидролошка мерења и издавање сертификата;
  - 12) Пружање информација из области метеоролошке и хидролошке делатности, као и обезбеђење метеоролошке и хидролошке подршке органима извршне власти и другим државним структурама;
  - 13) Метеоролошко и хидролошко обезбеђење Војске;
  - 14) Метеоролошко обезбеђење ваздушног саобраћаја, у ваздушном простору државне надлежности, израду прогностичких карата за планирање летења и ваздухопловну метеоролошку документацију за лет, израду ваздухопловних климатолошких информација за аеродроме, успостављање, одржавање и развој ваздухопловног метеоролошког телекомуникационог система за размену метеоролошких информација, метеоролошка осматрања на аеродромским метеоролошким станицама, прикупљање, обраду и архивирање података, као и калибрацију метеоролошких уређаја и инструмената на аеродромима;
  - 15) Метеоролошко и хидролошко обезбеђење пловидбе на унутрашњим пловним путевима;
  - 16) Метеоролошка и хидролошка подршка копненом саобраћају и обезбеђење метеоролошких и хидролошких података, продуката и информација за потребе надлежних органа и јавних предузећа;
  - 17) Метеоролошка и хидролошка подршка одбрани од поплава и ледених појава;
  - 18) Метеоролошка подршка систему одбране од града и другим видовима модификације времена;

- 19) Агрометеоролошке анализе, прогнозе и упозорења, укључујући и оцену опасности од екстремних метеоролошких, климатских и хидролошких појава, истраживање и развој метода агрометеоролошких прогноза;
- 20) Праћење и истраживање времена и климе, сунчеве радијације и енергетског потенцијала сунца и ветра, развој и калибрација нумеричких модела за прогнозу времена, климатске прогнозе, прогнозу квалитета ваздуха, атмосферског транспорта и депозиција загађујућих материја; послове анализе просторних и временских карактеристика метеоролошких елемената и израде климатских основа, студија и анализа за просторно и урбано планирање, пројектовање, изградњу и експлоатацију јавних објеката од општег интереса утврђених законом; послове израде специјалних метеоролошких и климатских анализа и информација, као и информација о квалитету ваздуха по захтеву правних и физичких лица из земље и иностранства;
- 21) Праћење стања и режима површинских и подземних вода **прве издани**, истраживање водних ресурса и њихових промена, истраживање, развој и калибрација хидролошких модела и модела за прогнозу вода и квалитета вода, послове анализе просторних и временских карактеристика хидролошких елемената и израде хидролошких основа, студија, анализа и услова за просторно и урбано планирање, пројектовање, изградњу и експлоатацију јавних објеката од општег интереса утврђених законом; послове израде специјалних хидролошких анализа, стручних мишљења и информација, као и информација о квалитету вода по захтеву правних и физичких лица из земље и иностранства;
- 22) Обуку и усавршавање кадрова у области метеоролошке и хидролошке делатности;
- 23) Послове модификације времена, а нарочито успостављање, одржавање и развој оперативног техничко-технолошког система модификације времена у циљу одбране од града и стимулације падавина, као и истраживање и развој метода других видова вештачког утицаја на време;
- 24) Фундаментална истраживања процеса у атмосфери и хидролошких процеса, укључујући развој нумеричких модела атмосфере и хидролошких модела, као и истраживања у области модификације времена;
- 25) Образовање кадрова метеоролошке и хидролошке струке;
- 26) Послове анализе локалних временских услова, укључујући израду информација опште намене о стању и просторним и временским променама карактеристика времена, послове примене метеорологије и климатологије за потребе планирања и пројектовања у области урбанизма, грађевинарства, индустрије, енергетике, туризма, саобраћаја, водопривреде, заштите животне средине, осигурања и других привредних и друштвених делатности, као и послове развоја и/или калибрације нумеричких модела атмосфере, укључујући моделе за квалитет ваздуха;
- 27) Послове анализе локалних хидролошких услова, као и послове примене хидрологије за потребе планирања и пројектовања у области водопривреде, урбанизма, грађевинарства, индустрије, енергетике, туризма, саобраћаја, заштите животне средине, осигурања и других привредних и друштвених делатности, као и послове развоја и/или калибрације хидролошких модела, укључујући моделе за квалитет вода;
- 28) Истраживање утицаја климатских промена и загађености ваздуха на десертификацију земљишта, биодиверзитет, а нарочито шумске еко-

- системе, здравље становништва, енергетику, саобраћај, туризам и друге привредне и друштвене делатности;
- 29) Истраживање промена водних ресурса, услед климатских промена, загађености вода и других антропогених фактора у сливу;
- 30) Развој техничких уређаја и инструмената за метеоролошка и хидролошка мерења, вештачки утицај на време и мониторинг квалитета ваздуха и вода.

Послови из става 1. овог члана, тачке од 1. до 25. су, у смислу овог закона, послови од општег интереса за Републику Србију.

III НАЧИН ИЗВРШАВАЊА ПОСЛОВА

Члан 5.

Метеоролошки и хидролошки послови, из члана 4. става 1, тачке од 1. до 22. овог закона, представљају делатност државне метеоролошке и хидролошке службе (у даљем тексту хидрометеоролошка служба) и чине јединствен хидрометеоролошки информациони систем, а обављају се непрекидно, у складу са прописима донетим на основу овог закона.

Прописи из става 1. овог члана, усклађују се са међународним стандардима, методама, поступцима и препорукама о метеоролошким и хидролошким инструментима, мерењима и осматрањима, укључујући инструменте и методе мерења параметара квалитета ваздуха и вода, радиоактивности ваздуха и падавина, контроли, обради, кодирању и размени, чувању, заштити, коришћењу, архивирању и објављивању метеоролошких и хидролошких података и података о квалитету ваздуха и вода, ваздухопловној метеоролошкој документацији за лет и ваздухопловној климатолошкој информацији.

Хидрометеоролошка служба, из става 1. овог члана, је интегрални део државног система информисања и укључена је у међународне метеоролошке и хидролошке информационе системе.

Мониторинг квалитета ваздуха и вода из члана 4. став 1, тачке 4. и 6. укључен је у информациони систем заштите животне средине на начин утврђен законом.

Члан 6.

Метеоролошке и хидролошке послове, из члана 4. став 1, тачке од 1. до 22. и функције хидрометеоролошке службе из члана 5. овог закона, извршава орган републичке управе надлежан за хидролошке и метеоролошке послове, у даљем тексту: „Републички хидрометеоролошки завод”.

Републички хидрометеоролошки завод, путем средстава јавног информисања и на други погодан начин, обавештава јавност, као и заинтересоване органе и организације о стању времена, климе и вода и издаје

упозорења о атмосферским и хидролошким непогодама, као и садржају загађујућих материја у ваздуху и водама изнад дозвољених вредности.

Републички хидрометеоролошки завод, сагласно одредбама релевантних међународних конвенција, анекса и протокола, извршава функције националног метеоролошког и хидролошког центра, у међународним организацијама, хидрометеоролошким информационим системима, метеоролошким и хидролошким развојно-истраживачким програмима а нарочито у „Светској метеоролошкој организацији”, као и другим европским и међународним организацијама.

Члан 7.

Републички хидрометеоролошки завод је дужан, да обезбеди повезивање Републике Србије са међународним телекомуникационим и информационим системима у области метеорологије, хидрологије и мониторинга квалитета ваздуха и вода и врши оперативну размену података и обрађених информација из ових области, у складу са међународним обавезама.

Хидрометеоролошким телекомуникационим системом врши се и међународна размена метеоролошких и хидролошких података и информација о природним катастрофама, технолошким, индустријским и нуклеарним удесима.

Надлежни орган за телекомуникације Републике Србије, обезбеђује приоритет у успостављању и функционисању хидрометеоролошког телекомуникационог система.

Члан 8.

Метеоролошки и хидролошки послови, из члана 4. став 1, тачке од 1. до 22. и члана 5, 6. и 7, обављају се на основу средњорочног програма и годишњег плана рада Републичког хидрометеоролошког завода.

Средњорочни програм, доноси Влада Републике Србије на предлог Републичког хидрометеоролошког завода.

Члан 9.

Послове, из члана 4. став 1, тачка 14. овог закона, који се односе на метеоролошка осматрања на аеродромским метеоролошким станицама, израду ваздухопловних метеоролошких прогноза за аеродроме, може обављати орган управе или друго правно лице надлежно за послове контроле летења, на начин утврђен прописима донетим на основу овог закона.

Члан 10.

Послове, из члана 4. став 1, тачка 23. који се односе на модификацију времена, ради сузбијања града и стимулације падавина, обавља орган управе или јавно предузеће, на начин утврђен Законом о одбрани од града.

До доношења Закона о одбрани од града, послове из става 1. овог члана, обављаће Републички хидрометеоролошки завод.

Члан 11.

Послове, из члана 4. став 1, тачке 24. и 25. овог закона, који се односе на научна истраживања у области метеорологије и хидрологије и образовање кадрова метеоролошке и хидролошке струке, обављају одговарајуће образовне и научно-истраживачке институције, самостално или кроз сарадњу са Републичким хидрометеоролошким заводом, у складу са законом.

Члан 12.

Послове, из члана 4. став 1, тачке 26. до 30. овог закона, или неке од ових послова, може извршавати Републички хидрометеоролошки завод, као и друго правно лице, које је регистровано за обављање метеоролошке и/или хидролошке, односно друге одговарајуће делатности, а на начин и под условима утврђеним овим законом.

Члан 13.

Послове метеоролошке делатности, из члана 4, став 1, тачке 26 и 28, може обављати правно лице које има најмање једног запосленог са високом школском спремом метеоролошке струке са положеним стручним испитом.

Послове хидролошке делатности, из члана 4, став 1, тачке 27 и 29, може обављати правно лице, које има најмање једног запосленог са високом школском спремом хидролошке струке са положеним стручним испитом и лиценцом за обављање ове врсте послова.

Стручни испит који је као услов за обављање послова, из ставова 1. и 2. овог члана, прописан овим законом, полаже се пред комисијом, коју образује директор Републичког хидрометеоролошког завода. Ближи услови, програм и начин полагања стручног испита, утврђују се прописом донетим на основу овог закона, тако да се полагање испита организује најкасније у року од 6 месеци по поднетој пријави.

IV

ФИНАНСИРАЊЕ МЕТЕОРОЛОШКИХ И ХИДРОЛОШКИХ ПОСЛОВА ОД ОПШТЕГ ИНТЕРЕСА

Члан 14.

За обављање послова метеоролошке и хидролошке делатности, утврђених у члану 4. став 1, тачке од 1. до 22. и других послова утврђених овим законом и подзаконским актима, а који су у надлежности Републичког хидрометеоролошког завода, средства се обезбеђују у Буџету Републике Србије.

Члан 15.

Поред извршавања делатности финансираних из буџета Републике Србије, Републички хидрометеоролошки завод може, да пружа и друге научне и/или стручне услуге.

Врста, обим услуга и накнада за њихово извршење прецизније се утврђује Уговором између финансијера активности, односно наручиоца, и Републичког хидрометеоролошког завода.

Средства остварена сопственом иницијативом и делатношћу, пружањем стручних услуга, као и из њих произашле податке и резултате, Републички хидрометеоролошки завод користи, у складу са важећим прописима.

Члан 16.

Средстава за обављање послова, из члана 4. став 1, тачка 23, и члана 10. овог закона, обезбеђују се у Буџету Републике Србије.

Члан 17.

Средстава за обављање послова, из члана 4. став 1, тачка 24. и 25, и члана 11. овог закона, обезбеђују се у складу са важећим законима.

V ВЛАСНИШТВО ИМОВИНЕ

Члан 18.

Имовина која се користи за извршавање послова хидрометеоролошке службе, финансираних из буџета, власништво је Републике Србије, са којом располаже Републички хидрометеоролошки завод Србије или друго правно лице, надлежно за послове из чланова 9. и 10. овог Закона.

Набављена материјална средства и остварени интелектуални резултати, који су резултат ванбуџетских активности, из члана 15. става 1. овог закона, власништво су Републичког хидрометеоролошког завода, осим уколико се за конкретан случај посебним Уговором другачије одреди.

VI ДРЖАВНИ ОСМАТРАЧКИ СИСТЕМ

Члан 19.

Државни метеоролошки осматрачки систем, обухвата мреже:

- метеоролошких опсерваторија,
- синоптичких станица,
- метеоролошких радарских центара,
- радиосондажних станица,
- аеродромских метеоролошких станица,
- климатолошких станица,
- агрометеоролошких станица,

- падавинских станица,
- фенолошких станица,
- станица за квалитет ваздуха
- станица за сунчево зрачење и атмосферски озон и
- станица за радиоактивност ваздуха.

Државни хидролошки осматрачки систем, обухвата мреже:

- хидролошких реонских станица,
- хидролошких станица површинских вода,
- хидролошких станица подземних вода,
- станица за квалитет површинских вода,
- станица за квалитет подземних вода.

Државне лабораторије, у смислу овог закона чине:

- национална лабораторија за контролу квалитета ваздуха,
- национална лабораторија за контролу квалитета вода,
- национална метеоролошка лабораторија за обезбеђење еталона, стандардизацију метода и мерних техника и калибрацију метеоролошких инструмената и опреме ,
- национална лабораторија за калибрацију хидролошких инструмената и опреме,

Лабораторије, из става 3. овог члана укључене су у систем акредитованих лабораторија, у складу са међународним стандардима.

Члан 20.

Државне мреже метеоролошких и хидролошких станица, укључујући земљишне парцеле и објекте, где је то потребно, као и опрема, налазе се у државном власништву и под заштитом су државе.

Ради добијања поузданих информација о стању времена, климе и вода, утврђују се заштитне зоне у околини станица, за које се уводе ограничења привредне и друге делатности.

Локацију, опремљеност, програм рада, извештавање о резултатима мерења и осматрања, начин успостављања, укидања и измене програма рада метеоролошких и хидролошких станица, као и заштитне зоне у околини станица, у саставу државних мрежа метеоролошких и хидролошких станица, на предлог Републичког хидрометеоролошког завода прописаће, односно утврдити, Влада Републике Србије.

Правна и физичка лица, у поступку прибављања услова за бављење привредном или другом делатношћу у заштитној зони станице, у саставу државне метеоролошке или хидролошке мреже станица, дужни су, да прибаве мишљење Републичког хидрометеоролошког завода.

Мишљење из става 4. овог члана је обавезујуће.

Члан 20а.

Програмима контроле квалитета ваздуха и вода одређује се број и распоред станица које чине државну мрежу, као и обим и учесталост мерења, начин извештавања о резултатима мерења, начин успостављања, укидања и измене програма рада станица.

Програме из става 1. овог члана, на предлог надлежног министарства, прописале је Влада Републике Србије.

Члан 21.

За потребе пролаза и транспорта до станице државне мреже, утврђује се право службености пролаза преко парцела, у власништву правних и физичких лица, у складу са прописима Републике Србије.

Члан 22.

Јединице локалне самоуправе и територијалне аутономије, Јавна предузећа и установе, као и друга правна и физичка лица могу, у складу са својим специфичним потребама, о свом трошку, успостављати допунске мреже метеоролошких и/или хидролошких станица, на начин утврђен прописима донетим на основу овог закона.

Инструменти и уређаји који се користе у допунској мрежи метеоролошких и хидролошких станица, морају бити сертификовани, у складу са прописима донетим на основу овог закона.

Члан 23.

Правна лица из члана 22. овог закона, која врше метеоролошка и хидролошка мерења и осматрања за своје потребе или за потребе наручиоца услуге, дужни су да, у року од 30 (тридесет) дана, обавесте Републички хидрометеоролошки завод о почетку ових активности, њиховом предвиђеном садржају и трајању.

Резултати мерења и осматрања, обавезно се достављају на верификацију, Републичком хидрометеоролошком заводу, на начин утврђен прописом донетим на основу овог закона.

Резултати мерења и осматрања достављени на верификацију и архивирање Републичком хидрометеоролошком заводу, власништво су субјекта који их је створио, осим уколико их је, Уговором предао у власништво њиховом наручиоцу или другом субјекту.

Контрола, обрада, и објављивање података преузетих од субјеката из претходног става, врши се у складу са прописима донетим на основу овог закона.

VII ОБАВЕЗЕ СУБЈЕКТА МЕТЕОРОЛОШКЕ И ХИДРОЛОШКЕ ДЕЛАТНОСТИ У ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА

Члан 24.

Републички хидрометеоролошки завод, је надлежан за издавање ванредних метеоролошких и хидролошких информација и упозорења, у условима који претходе атмосферским и хидролошким елементарним непогодама, ванредним ситуацијама и акцидентним загађењима ваздуха и вода (у даљем тексту ванредне ситуације), као и у току њиховог трајања.

У ванредним ситуацијама, правна лица из члана 22. овог закона, која обављају метеоролошка и/или хидролошка мерења и осматрања, дужна су да, расположиве податке и информације о стању вода и атмосфере, прикупљене у зони и у време дејства појава, које проузрокују ванредну ситуацију, достављају Републичком хидрометеоролошком заводу, на начин утврђен прописима донетим на основу овог закона.

Републички хидрометеоролошки завод је дужан, да најдаље 30 (тридест) дана, по престанку дејства атмосферских и/или хидролошких непогода, Влади Републике Србије, достави детаљну анализу њихове генезе, укључујући документовани преглед активности које су предузете у време трајања атмосферских и/или хидролошких непогода;

VIII ДРЖАВНИ ФОНД ПОДАТАКА И ИНФОРМАЦИЈА

Члан 25.

Подаци добијени метеоролошким и хидролошким мерењима и осматрањима, као и њиховом обрадом, сврставају се на оне, остварене радом на основу Буџета Републике и оне остварене на основу ванбуџетских активности, на основу Уговора.

Републички хидрометеоролошки завод, води и одржава јединствени државни фонд метеоролошких и хидролошких података и информација, укључујући податке о квалитету ваздуха и вода и радиоактивности ваздуха и падавина.

Садржај и структура документованих информација јединственог државног фонда података о стању времена, климе и вода, начин њихове евиденције, верификације и коришћења, утврђују се прописом, који доноси Влада Републике Србије.

Архивирање података, врши се на основу посебног прописа, донетог на основу овог закона.

Чување документованих хидролошких и метеоролошких информација и информационе продукције, у саставу јединственог државног фонда, остварује се у складу са прописима о архивским фондовима.

Члан 26.

Подаци и информације о стању времена, климе, вода, квалитета ваздуха и вода, добијени на бази буџетски финансираних активности, којима располаже Републички хидрометеоролошки завод, су јавни, осим оних који представљају службену или војну тајну.

Директор Републичког хидрометеоролошког завода, прописује у складу са законом, који метеоролошки и хидролошки подаци и информације, представљају службену тајну.

Члан 27.

Републички хидрометеоролошки завод, јавне податке, из члана 26. овог закона, укључује у међународну размену и објављује у периодичним извештајима, у складу са прописом донетим на основу овог закона.

«Подаци из става 1. овог члана добијени из мониторинга квалитета ваздуха и вода достављају се надлежном органу задуженом за заштиту животне средине на прописан начин».

Републички хидрометеоролошки завод може, да објављује и податке остварене ванбуџетским активностима, као и активностима других субјеката, у складу са чланом 15. ставом 1. и чланом 23. ставовима 2. и 3. овог закона и Закона о ауторским и сродним правима.

Републички хидрометеоролошки завод, располаже средствима оствареним објављивањем података, по основу става 2. овог члана, у складу са важећим законима.

Члан 28.

Подаци и информације, које улазе у састав јединственог државног фонда, издају се корисницима на захтев, уз накнаду трошкова издавања и достављања.

У захтеву за издавање података и информација из претходног става, корисник је дужан да наведе за коју сврху их користи.

Подаци и информације, из става 1. овог члана, могу се издати правним и физичким лицима страних држава, на начин утврђен законом.

Члан 29.

Републички хидрометеоролошки завод, оперативно издаје информације опште намене о стању и прогнози времена, климе и вода и доставља их корисницима у виду текста у писаној форми, у облику табела, графикона или пригодних графичких приказа, путем мрежа електронског или поштанског саобраћаја или путем средстава јавног информисања, у виду редовних саопштења.

Специјализоване оперативне информације, достављају се кориснику на захтев и уз одговарајућу надокнаду.

IX ЗАШТИТА ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКОГ ИНФОРМАЦИОНОГ СИСТЕМА, ИЗВОРА ПОДАТАКА И ИНФОРМАЦИЈА

Члан 30.

Републички хидрометеоролошки завод, дужан је да заштити хидрометеоролошки информациони систем, а нарочито предузме мере и поступке заштите хидрометеоролошког рачунарско-телекомуникационог система, у складу са прописом донетим на основу овог закона.

Члан 31.

Податке и информације добијене из јединственог државног фонда о стању времена, климе, вода и квалитета ваздуха и вода, остварене радом Републичког хидрометеоролошког завода, у оквиру његових буџетски финансираних активности, корисник не може продати или уступити трећим лицима, без сагласности Републичког хидрометеоролошког завода, а оне податке и информације добијене ванбуџетским активностима Републичког хидрометеоролошког завода, као и податке који су архивирани продукти других субјеката, без сагласности субјекта који је њихов власник.

При коришћењу објављених хидролошких и метеоролошких података и информација, обавезно је цитирање извора.

X НАДЗОР

Члан 32.

Стручни и технички надзор над вршењем послова метеоролошких и хидролошких мерења и осматрања, евидентирања, кодирања и размене података који су утврђени прописима, донетим на основу овог закона, врши Републички хидрометеоролошки завод.

У вршењу надзора, из става 1. овог члана, Републички хидрометеоролошки завод проверава исправност опреме за осматрања на метеоролошким и хидролошким станицама, контролише обученост осматрача и проверава примену прописа о осматрању, евидентирању, размени и кодирању података и чувању изворне документације о осматрањима.

Правна лица из члана 22. овог закона, дужна су да омогуће несметано спровођење надзора и да пруже податке, који су за то потребни.

Члан 33.

Директор Републичког хидрометеоролошког завода одређује лица која ће вршити стручни и технички надзор из члана 32. овог закона.

Услове које треба да испуне лица овлашћена за вршење надзора из става 1 овог члана утврђују се прописом донетим на основу овог закона.

Лицима овлашћеним за вршење надзора, из ставова 1. и 2. овог члана, издаће се службена легитимација.

Члан 34.

Уколико се, у оквиру надзора из члана 32, констатује повреда овог закона и прописа донетих на основу њега, овлашћено лице ће сачинити записник са предлогом мера за отклањање недостатака.

Републички хидрометеоролошки завод има право и обавезу да вршењем надзора над пословима који се обављају, у смислу члана 23. овог закона, решењем забрани коришћење прикупљених података, који су резултат неправилно извршених мерења и осматрања.

Члан 35.

Инспекцијски надзор над применом прописа о метеоролошком обезбеђењу ваздушног саобраћаја, укључујући израду ваздухопловне документације за лет и ваздухопловних климатолошких информација, као и опреме за обављање тих послова, врши орган или друго правно лице, надлежно за послове ваздухопловне инспекције, у складу са законом и прописима о вршењу инспекцијског надзора.

XI

ОВЛАШЋЕЊА ЗА ДОНОШЕЊЕ ПОДЗАКОНСКИХ АКТА

Члан 36.

Влада Републике Србије, на предлог Републичког хидрометеоролошког завода прописује:

- 1) Државне мреже и програме рада метеоролошких станица;
- 2) Државне мреже и програме рада хидролошких станица;
- 3) Допунску мрежу метеоролошких и хидролошких станица;
- 4) Начин и услове за стицање овлашћења за извршавање послова метеоролошке и хидролошке делатности;
- 5) Садржај и структуру јединственог државног фонда података о стању времена, климе и вода.
- 6) Начин и услове за коришћење јавних података и информација о стању времена, климе и вода;
- 7) Обавезе субјеката метеоролошке и хидролошке делатности у току појаве атмосферских и хидролошких непогода, акцидентних загађења ваздуха и вода и ванредног догађаја;
- 8) Програм за полагање стручних испита;

Директор Републичког хидрометеоролошког завода прописује:

- 1) Правилник за метеоролошка мерења и осматрања;
- 2) Правилник за хидролошка мерења и осматрања;
- 3) Правилник о атмосферским непогодама;
- 4) Правилник о праћењу атмосферског транспорта радионуклида у случају нуклерног удеса;

- 5) Правилник о хидролошким непогодама;
- 6) Правилник о кодирању података из државног метеоролошког осматрачког система;
- 7) Правилник о евидентирању, прикупљању, архивирању, објављивању, чувању и издавању (коришћењу) података из државног метеоролошког осматрачког система;
- 8) Правилник о кодирању хидролошких података из државног хидролошког осматрачког система;
- 9) Правилник о евидентирању, прикупљању, архивирању, објављивању, чувању и издавању (коришћењу) података из државног хидролошког осматрачког система;
- 10) Правилник о допунској мрежи метеоролошких и хидролошких станица;
- 11) Правилник за испитивање исправности и контролу усаглашености инструмената и техничких средстава за метеоролошка и хидролошка осматрања и мерења;
- 12) Правилник о заштити хидрометеоролошког телекомуникационог система;
- 13) Правилник о ваздухопловној метеоролошкој документацији;
- 14) Правилник о тајности службених података.
- 15) Правилник о програму, условима и начину полагања испита за вршење стручног и техничког надзора;
- 16) Правилник о обезбеђивању хидролошких и метеоролошких информација за потребе речне пловидбе.

Члан 37.

Прописи, из члана 36. овог закона, објављују се у «Службеном гласнику Републике Србије».

XII ИЗВРШАВАЊЕ МЕЂУНАРОДНИХ ОБАВЕЗА

Члан 38.

Ако су међународним уговором утврђене одредбе, које су у супротности са одредбама утврђеним овим законом, примењују се одредбе међународног уговора.

XIII КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 39.

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара, казниће се за привредни преступ предузеће или друго правно лице, које је инвеститор, ако обављање послова метеоролошке и хидролошке делатности повери предузећу, односно другој организацији, која не испуњава прописане услове (члан 12, 13, 22 и 23).

За привредни преступ, из става 1. овог члана, казниће се и одговорно лице у предузећу, односно другој организацији или другом правном лицу, које је инвеститор, новчаном казном од 10.000 до 70.000 динара.

Члан 40.

Новчаном казном од 50.000 до 700.000 динара, казниће се за привредни преступ предузеће или друго правно лице, које поставља препреке, емисионе уређаје, подиже грађевинске објекте, далеководе или друге уређаје у заштитној зони метеоролошке и/или хидролошке станице (члан 20).

За привредни преступ, из става 1. овог члана, казниће се одговорно лице у предузећу, односно другој организацији или другом правном лицу, које је инвеститор, новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара.

Предузеће или друго правно лице кажњено по основу члана 40., става 1. у обавези је да уклони препреке, емисионе уређаје, грађевинске објекте, далеководе или друге објекте или уређаје које је поставило или почело да поставља у заштитној зони метеоролошке и/или хидролошке станице, супротно одредбама члана 20 овог закона.

Члан 41.

Новчаном казном од 100.000 до 1000.000 динара, казниће се за привредни преступ, предузеће или друго правно лице, које се без одобрења прикључи на хидрометеоролошки рачунарско-телекомуникациони систем супротно члановима 30 и 31 овог закона.

За привредни преступ, из става 1. овог члана, казниће се одговорно лице у предузећу, односно другој организацији или другом правном лицу, које без одобрења дозволи прикључење на хидрометеоролошки рачунарско-телекомуникациони систем, новчаном казном од 10.000 до 70.000 динара.

Члан 42.

Новчаном казном од 50.000 до 400.000 динара, казниће се за прекршај предузеће или друго правно лице, које обавља послове метеоролошких и хидролошких осматрања, ако не омогући вршење стручног и техничког надзора (члан 32.).

Новчаном казном од 10.000 до 70.000 динара, казниће се одговорно лице у предузећу или другом правном лицу, за прекршај из става 1. овог члана.

XIV ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 43.

Прописи из члана 36 овог закона, биће донесени у року од 12 месеци, од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 44.

Даном ступања на снагу овог закона, престаје да важи Закон о хидрометеоролошким пословима од интереса за целу земљу («Сл. Лист СФРЈ», бр. 18/88 и 63/90).

Члан 45.

Овај закон ступа на снагу, осмог дана од дана објављивања у «Службеном гласнику Републике Србије».

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

ПРЕДНАЦРТА ЗАКОНА О МЕТЕОРОЛОШКОЈ И ХИДРОЛОШКОЈ ДЕЛАТНОСТИ

1. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог Закона је Члан 135. став 2. Устава Републике Србије, на основу кога се преносе надлежности са савезног на републичке органе.

2. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА И ЦИЉЕВИ КОЈИ СЕ ЊИМЕ ЖЕЛЕ ПОСТИЋИ

У оквиру промена које су настале у току и након стварања државне заједнице Србија и Црна Гора, Народна скупштина Републике Србије је 2. априла 2003. године донела «Одлуку о прихватању споразума држава чланица о дефинисању коначног статуса органа и организација из члана 15. Закона за спровођење Уставне повеље Државне заједнице Србија и Црна Гора» (Службени гласник РС, бр. 35. од 2. априла 2003. године), чијим је ступањем на снагу престао са радом Савезни хидрометеоролошки завод. Послове и функције Савезног хидрометеоролошког завода, укључујући послове међународне сарадње у области метеорологије и хидрологије као и функције Националног метеоролошког и хидролошког центра државне заједнице Србија и Црна Гора у одговарајућим међународним организацијама и хидрометеоролошким информационим системима, преузео је и без прекида наставио да извршава Републички хидрометеоролошки завод Републике Србије, у складу са Законом о министарствима («Службени гласник РС» од 2. априла 2003. године). Доношење напред наведене Одлуке Народне Скупштине Србије условило је неопходност доношења новог Закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности, чиме би се ставио ван снаге сада важећи савезни Закон о хидрометеоролошким пословима од интереса за целу земљу («Службени лист СФРЈ», бр. 18/88 и 63/90), који се у складу са Законом за спровођење Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора примењује као републички закон. С тим у вези, Закључком Владе Републике Србије 05 број: 02-6263/2003-010 од 2. октобра 2003. године донет је План законодавне активности Владе Републике Србије у вези са преношењем надлежности са савезног на републички ниво, до краја 2003. године, којим је предвиђено и доношење новог закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности.

Предложени «Закон о метеоролошкој и хидролошкој делатности» омогућава да се, уважавајући међународне принципе на којима почива метеоролошка и хидролошка делатност, на новим основама и на целовит начин регулише праћење и истраживање времена, климе и вода како у циљу повећања безбедности људских живота и заштите материјалних добара од стихијског деловања атмосферских и хидролошких процеса са обележјима елементарних непогода и катастрофа, тако и у циљу рационалнијег коришћења повољних временских и климатских услова и расположивих водних ресурса, као и ефикасније заштите ваздуха и вода.

Предлогом Закона се жели постићи целовито утврђивање послова који припадају метеоролошкој и хидролошкој делатности, затим јасно разграничење између послова од општег интереса за Републику Србију и других метеоролошких и хидролошких послова као и начин и услови њиховог извршавања.

Предложеним Законом уређује се Хидрометеоролошка служба Србије као комплексан хидрометеоролошки информациони систем кога чине државни метеоролошки и хидролошки осматрачки систем, хидрометеоролошки рачунарско-телекомуникациони и аналитичко-прогностички оперативни систем, програми мониторинга и истраживања времена климе и вода, и квалитета ваздуха и вода, као и јединствен државни фонд метеоролошких и хидролошких података и информација о стању времена, климе и вода, и квалитету ваздуха и вода. Тиме се на свеобухватан и ефикасан начин обезбеђују јавни подаци, потпуне и благовремене информације о стању времена, климе и вода, значајне за заштиту људских живота и материјалних добара, безбедност у свим врстама саобраћаја, а посебно ваздушног, као и подаци и информације за обављање бројних делатности које непосредно или посредно зависе од стања времена, климе и вода. Овим системом такође се обезбеђују подаци и информације од значаја за превентивну заштиту и отклањање последица атмосферских и хидролошких непогода као и последица у случају ванредног догађаја.

С обзиром на глобални карактер атмосферских и хидролошких процеса и преношење загађујућих материја путем атмосфере и вода на велике удаљености, хидрометеоролошки информациони систем Републике Србије представља основу система мониторинга загађивања ваздуха и вода и деградације земљишта, као и основу система ране најаве акцидентних радиоактивних и хемијских прекограничних загађења атмосфере и вода.

Предлогом Закона се такође жели постићи техничко-технолошко јединство, рационалност и ефикасност у оперативном функционисању Хидрометеоролошке службе као компоненте система информисања Републике Србије, као и њена већа прилагођеност међународним метеоролошким и хидролошким информационим системима у чијем саставу функционише као интегрални део, а нарочито европским хидрометеоролошким информационим системима у процесу интеграције у Европску Унију.

Техничко-технолошко јединство хидрометеоролошког информационог система Републике Србије остварује се применом општих метеоролошких и хидролошких стандарда и методологија за осматрања и мерења, евидентирање,

кодирање, прикупљање, архивирање, објављивање, чување и коришћење метеоролошких и хидролошких података, као и података о квалитету ваздуха и вода, који су усклађени са међународним стандардима и препорукама, перманентном обуком кадрова и учешћем у европским и међународним развојно-истраживачким програмима из области метеорологије и хидрологије, сагласно међународним конвенцијама и протоколима.

Законом се уређују односи и разграничења у вршењу послова метеоролошког обезбеђења ваздушног саобраћаја између републичког органа управе надлежног за хидрометеоролошке послове и органа или другог правног лица надлежног за послове контроле летења.

Законом се утврђује да су послови који се односе на модификацију времена ради сузбијања града и стимулације падавина послови од општег интереса за Републику Србију, и да се исти уређују посебним Законом о одбрани од града. Законом се утврђује да ће до доношења Закона о одбрани од града, послове одбране од града обављати Републички хидрометеоролошки завод. На седници одржаној 16. октобра 2003. године, Влада Републике Србије је при усвајању «Информације о стању противградне заштите у Републици Србији, са посебним освртом на реализацију противградне заштите у 2003. години», усвојила Закључак да Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде у сарадњи са Републичким хидрометеоролошким заводом припреми предлог Закона о одбрани од града и да исти достави Влади Републике Србије до 31. марта 2004. године на разматрање и усвајање.

Предлогом Закона утврђује се да у групу послова од општег интереса спадају такође образовање кадрова метеоролошке и хидролошке струке, као и фундаментална истраживања атмосферских и хидролошких процеса, укључујући истраживања у области модификације времена, и да се исти обављају на начин утврђен посебним законом.

Поред послова од општег интереса, Предлогом Закона утврђени су и други послови у оквиру метеоролошке и хидролошке делатности и дефинисани услови за учешће приватног сектора у њиховом обављању.

Предложеним законским решењем, стварају се услови за обављање послова метеоролошке и хидролошке делатности у складу са међународним стандардима и преузетим међународним обавезама, и отварају могућности за ефикаснији и рационалнији рад Хидрометеоролошке службе Републике Србије, њено брже прилагођавање променама у процесу реформе јавне управе у Републици, као и чвршће повезивање са привредом, научним и стручним институцијама, Војском СЦГ и другим корисницима продуката метеоролошке и хидролошке делатности.

Такође, доношењем овог закона стварају се услови за успостављање још чвршћих веза са међународним организацијама у области метеорологије и хидрологије и контроле квалитета ваздуха и вода, и интензивирање субрегионалне и регионалне сарадње, чиме се непосредно доприноси ефикаснијем укључивању Републике Србије у процесе европске интеграције.

Предложеним Законом желе се постићи следећи циљеви:

1. да се уреди метеоролошка и хидролошка делатност путем утврђивања послова праћења, истраживања и прогнозирања времена, климе и вода, квалитета ваздуха и вода и радиоактивности ваздуха и падавина, који су од општег интереса за Републику Србију и других метеоролошких и хидролошких послова, као и услови и начин њиховог извршавања;
2. да се Законом и системом подзаконских аката обезбеде потребни услови за извршавање функција државе Србије у области метеоролошке и хидролошке делатности, укључујући међународне обавезе преузете ратификацијом међународних уговора у области метеорологије, хидрологије, метеоролошког обезбеђења међународног ваздушног саобраћаја и саобраћаја на унутрашњим пловним путевима, и мониторинга квалитета ваздуха и вода (Конвенција о Светској метеоролошкој организацији-«Службени лист ФНРЈ» бр. 80/48; Конвенција о међународном цивилном ваздухопловству, Сл.Лист ФНРЈ 15/54; Конвенција о режиму пловидбе на Дунаву, Сл.Лист ФНРЈ 8/49; Конвенција о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима Сл. Лист СФРЈ. Међународни уговори бр. 11/86; Протокол уз Конвенцију о прекограничном загађивању ваздуха на велике даљине, из 1979. године, и о дугорочном финансирању Програма сарадње за праћење и процену прекограничног преноса загађујућих материја у ваздуху на велике даљине у Европи (ЕМЕР), Сл. Лист СФРЈ. Међународни уговори бр. 2/87; Конвенција о раном обавештавању о нуклеарним несрећама, Сл. Лист СФРЈ. Међународни уговори бр. 15/1989; Бечка конвенција о заштити озонског омотача, Сл. Лист СФРЈ. Међународни уговори бр. 1/1990; Оквирна конвенција УН о промени климе, Сл. Лист СРЈ. Међународни уговори бр 97.; Конвенција о сарадњи на заштити и одрживом коришћењу реке Дунав Сл. Лист СРЈ. Међународни уговори бр. 2-2/2003; Закон о ратификацији Споразума о сарадњи са ЕУМЕТСАТом (налази се у поступку доношења); Закон о ратификацији Споразума о сарадњи са ЕЦСПВ (налази се у поступку доношења);
3. да се утврде послови Хидрометеоролошке службе Републике Србије и обједине у јединствен хидрометеоролошки информациони систем који истовремено представља интегрални део система информисања Републике Србије и међународних хидрометеоролошких информационих система;
4. да се метеоролошки и хидролошки подаци и информације ставе у функцију заштите људских живота и материјалних добара, потреба одрживог економског развоја и искорењивања сиромаштва, активности државних органа, Војске СЦГ, научно-истраживачких институција, заштите животне средине, итд.
5. да се прецизније разграниче надлежности између републичког органа управе надлежног за хидрометеоролошке послове и органа или другог правног лица надлежног за контролу летења у делу који се односи на обављање послова метеоролошког обезбеђења ваздушне пловидбе;
6. да се послови модификације времена у циљу одбране од града и стимулације падавина утврде као послови од општег интереса за Републику који се уређују посебним законом;
7. да се јасно разграниче метеоролошки и хидролошки послови од општег интереса за Републику од осталих метеоролошких и хидролошких

- послова, и да се прецизирају услови учешћа приватног сектора у обављању метеоролошких и хидролошких послова;
8. да се обезбеди стандардизација метода у обављању метеоролошких и хидролошких послова, одржавање еталона метеоролошких и хидролошких физичких величина, метролошка контрола и испитивање усаглашености мерних уређаја и инструмената са еталонима и издавање сертификата;
  9. да се послови истраживања времена, климе и вода, као веома значајни и за друге делатности, планирају и реализују по годишњим и средњорочним програмима које доноси Влада Републике Србије.
  10. да се обезбеди ефикасније спровођење мера стручног, техничког и управног надзора над вршењем метеоролошких и хидролошких послова, заштите података, опреме, технологија и техничких оперативних система.
  11. да се обезбеди већа прилагођеност Хидрометеоролошке службе Републике Србије међународним метеоролошким и хидролошким информационим системима у чијем саставу функционише као интегрални део, а нарочито европским хидрометеоролошким информационим системима у процесу интеграције у Европску Унију.

3. ПРАЋЕЊА И ИСТРАЖИВАЊА ВРЕМЕНА, КЛИМЕ И ВОДА

Назив предложеног Закона дат је у складу са уставним основом, с тим што је израз «хидрометеоролошки послови» који је до сада био у употреби а фактички се односио на две различите делатности, сада раздвојен у складу са општим принципима везаним за метеоролошку и хидролошку делатност као и уобичајеном праксом у нас и у свету, у погледу дефинисања метеоролошке и хидролошке делатности као скупа активности, мера и послова систематског праћења и истраживања времена, климе и вода утврђених у члану 4. овог Закона.

3.1. Основне одредбе

У основним одредбама предложеног Закона утврђено је шта се законом уређује и шта представља његов основни циљ. Прецизирано је да се извршавањем метеоролошких и хидролошких послова обезбеђује заштита живота људи и материјалних добара од деловања атмосферских и хидролошких процеса и појава и рационално коришћење временских услова, климе и вода, као и мониторинг квалитета ваздуха и вода (члан 1.).

У посебном члану дата су значења појединих израза употребљених у закону (члан 2.).

У члану 3. прецизирани су основни принципи уређења метеоролошке и хидролошке делатности.

3.2. Метеоролошка и хидролошка делатност

Полазећи од савремених сазнања у области метеорологије и хидрологије, захтева привреде и друштва и уобичајене праксе других земаља, као и регулаторних докумената Светске метеоролошке организације и других међународних организација које се баве проблемима праћења и истраживања времена, климе и вода, дефинисани су метеоролошки и хидролошки послови од општег, државног, интереса, односно послови који представљају делатност државне метеоролошке и хидролошке службе, као и други послови у оквиру метеоролошке и хидролошке делатности (члан 4).

3.3. Извршавање метеоролошких и хидролошких послова

У овом поглављу уређује се начин извршавања метеоролошких и хидролошких послова.

У посебном члану дефинисано је да метеоролошки и хидролошки послови из члана 4. став 1. тачке од 1. до 22. који су од општег интереса за Републику Србију чине јединствен хидрометеоролошки информациони систем који је укључен у одговарајуће међународне информационе системе. Прецизирано је да ови послови представљају делатност државне хидрометеоролошке службе, и да се исти обављају непрекидно у складу са прописима донетим на основу овог закона (члан 5.).

Метеоролошка и хидролошка мерења и осматрања, контрола, обрада, кодирање и размена, чување, заштита, коришћење, архивирање и објављивање метеоролошких и хидролошких података и података о квалитету ваздуха и вода, као и израда ваздухопловне метеоролошке документације за лет и ваздухопловне климатолошке информације обавља се по прописаним методолошким и техничким основама које су усклађене са међународним стандардима, поступцима и препорукама чиме се обезбеђује функционисање хидрометеоролошког информационог система у земљи и његова повезаност са међународним метеоролошким и хидролошким информационим системима (члан 5.).

Чланом 6. дефинисано је да метеоролошке и хидролошке послове из члана 4., став 1. тачке од 1. до 22. као и функције хидрометеоролошке службе извршава Републички хидрометеоролошки завод, који обавештава јавност и друге заинтересоване органе и организације о стању времена, климе и вода, и квалитету ваздуха и вода, и издаје упозорења о атмосферским и хидролошким елементарним непогодама и загађености ваздуха и вода изнад дозвољених вредности.

Сагласно члану 2. Конвенције о светској метеоролошкој организацији, чија је чланица и државна заједница Србија и Црна Гора (Закон о ратификацији: «Службени лист ФНРЈ» бр. 80/48), у члану 6. овог Закона такође је утврђена обавеза да републички орган управе надлежан за хидрометеоролошке послове извршава функције Националног метеоролошког и хидролошког центра у систему Светске метеоролошке организације и заступа и представља Републику

Србију у међународним организацијама које су одговорне за питања праћења, истраживања и прогнозирања времена, климе и вода, односно систематског праћења прекограничног загађивања ваздуха и вода и да извршава обавезе које произилазе из међународних споразума и чланства у тим организацијама.

Ради пријема и међународне размене података и информација предвиђено је да Републички хидрометеоролошки завод обезбеђује укључење Републике Србије у међународне телекомуникационе и информационе системе у области метеорологије, хидрологије и контроле квалитета ваздуха и вода и врши оперативну размену података и информација према преузетим међународним обавезама. С обзиром да се хидрометеоролошким телекомуникационим системом такође врши и међународна размена података и информација о свим природним катастрофама, укључујући и оне које нису атмосферског и хидролошког порекла, као и о технолошким хаваријама и нуклеарним удесима, предвиђено је да републички орган надлежан за телекомуникације обезбеди приоритет у успостављању и функционисању хидрометеоролошког телекомуникационог система (члан 7.).

Метеоролошки и хидролошки послови утврђени у члану 4. став 1. тачке од 1. до 22, а који су у надлежности Републичког хидрометеоролошког завода, обављају се по средњорочним програмима које доноси Влада Републике Србије (члан 8.).

У члану 9. прецизирано је да метеоролошка осматрања на аеродромским метеоролошким станицама и израду ваздухопловних метеоролошких прогноза за аеродроме може обављати орган управе или друго правно лице надлежно за послове контроле летења, у складу са подзаконским актима донетим на основу овог закона.

Чланом 10. прецизирано је да послове утврђене у члану 4. став 1. тачка 23. који се односе на модификацију времена ради сузбијања града и стимулације падавина обавља орган управе или јавно предузеће, у складу са посебним Законом о одбрани од града. Такође се утврђује надлежност Републичког хидрометеоролошког завода за обављање ових послова до доношења Закона о одбрани од града.

Метеоролошки и хидролошки послови из члана 4. став 1. тачке 24. и 25. а који се односе на образовање кадрова метеоролошке и хидролошке струке и научна метеоролошка и хидролошка истраживања обављају се у складу са посебним законима (члан 11.).

Чланом 12. прецизирано је да послове утврђене у члану 4. став 1, тачке од 26. до 30 могу, поред Републичког хидрометеоролошког завода, обављати и друга правна лица регистрована за обављање метеоролошке и/или хидролошке делатности, односно друге одговарајуће делатности на начин и под условима утврђеним овим законом.

У члану 13. прецизирани су услови које морају испуњавати правна лица ради обављања послова из области метеоролошке и хидролошке делатности. Утврђена је обавеза полагања стручног испита за кадрове метеоролошке и хидролошке струке пред комисијом коју формира директор Републичког

хидрометеоролошког завода, а према програму који је прописан сагласно овом закону.

3.4. Финансирање метеоролошких и хидролошких послова од општег интереса

Метеоролошки и хидролошки послови од општег интереса које у складу са овим законом извршава Републички хидрометеоролошки завод, финансирају се из буџета Републике Србије (члан 14.). Утврђена је обавеза доношења прописа о начину коришћења средстава која се наменски, сагласно међународним конвенцијама, обезбеђују за послове ваздухопловне метеорологије из члана 4. став 1, тачка 14.

Републички хидрометеоролошки завод може пружати стручне услуге из метеоролошке и хидролошке делатности преко обима који се финансира из буџета Републике Србије, а средства остварена пружањем стручних услуга користе се у складу са важећим прописима (члан 15).

Средства за обављање послова модификације времена из члана 4. став 1, тачка 23 и члана 10, обезбеђују се у буџету Републике Србије (члан 16.).

Метеоролошки и хидролошки послови од општег интереса који су утврђени у члану 4. став 1, тачке 24. и 25, а који се односе на научна метеоролошка и хидролошка истраживања и образовање кадрова метеоролошке и хидролошке струке, финансирају се у складу са посебним законима (члан 17.).

3.5. Власништво имовине

Чланом 18. прецизирано је да је имовина *набављена* на основу средстава буџета Републике Србије, која се користи за извршавање функција хидрометеоролошке службе финансираних средствима буџета Републике власништво Републике Србије. Прецизирано је да је Републички хидрометеоролошки завод власник материјална средства и остварених интелектуалних резултатата који су резултат ванбуџетских активности РХМЗ, уколико то није другачије уговором регулисано, сходно члану 15. овог закона.

3.6. Државни осматрачки систем

У складу са међународним стандардима и преузетим међународним обавезама, чланом 19. прецизирана је структура државног метеоролошког и

хидролошког осматрачког система који обухватају мреже метеоролошких станица, мреже хидролошких станица и мреже државних лабораторија. Државне мреже метеоролошких и хидролошких станица и државних лабораторија, програме рада и опремљеност станица као и заштитне зоне у околини станица, на предлог Републичког хидрометеоролошког завода, утврђује Влада Републике Србије (члан 20).

Прецизирана је обавеза прибављања мишљења Републичког хидрометеоролошког завода у поступку прибављања сагласности за бављење привредне или друге делатности у заштитној зони станице у саставу државне мреже (члан 20.).

Чланом 21. утврђује се право службености пролаза до станице државне мреже преко парцела у власништву приватних и физичких лица.

Чланом 22. прецизирано је да органи и организације, односно научне установе и друга правна и физичка лица могу о свом трошку успостављати допунске мреже метеоролошких и/или хидролошких станица у складу са прописом донетим на основу овог закона. Уређаји и инструменти који се користе у допунској мрежи станица морају бити сертификовани у складу са прописима донетим на основу овог закона (члан 22.).

Правни субјекти који за своје потребе обављају послове из члана 22, дужни су да метеоролошке и хидролошке податке на прописан начин доставе Републичком хидрометеоролошком заводу (члан 23).

3.7. Обавезе субјеката метеоролошке и хидролошке делатности

у ванредним ситуацијама

Чланом 24. утврђена је искључива надлежност Републичког хидрометеоролошког завода за издавање ванредних информација и упозорења у условима који претходе атмосферским и хидролошким непогодама и ванредним догађајима, као и у току њиховог трајања. Прецизирана је обавеза правних субјеката из члана 22. да метеоролошке и хидролошке податке измерене у зони и у време атмосферских и хидролошких елементарних непогода, односно у време дејства појава које проузрокују ванредно стање, доставе Републичком хидрометеоролошком заводу на прописан начин, као и обавеза Републичког хидрометеоролошког завода да Влади Републике Србије достави детаљан извештај у року од 30 дана по престанку елементарне непогоде или ванредног догађаја (члан 24.).

3.8. Државни фонд података и информација

Чланом 25. прецизирано је да Републички хидрометеоролошки завод води и одржава јединствен државни фонд метеоролошких и хидролошких података и података о квалитету ваздуха и вода и да садржај и структуру документованих

информација државног фонда података, начин евиденције, верификације и коришћења прописује Влада Републике Србије. Чување метеоролошке и хидролошке архивске грађе врши се у складу са прописима о архивским фондovima (члан 25.).

Подаци и информације о стању времена, климе и вода којима располаже Републички хидрометеоролошки завод су јавни, осим података који представљају службену или војну тајну сагласно пропису који доноси функционер који руководи органом управе надлежним за хидрометеоролошке послове (26.).

Чланом 27. утврђена је обавеза Републичког хидрометеоролошког завода да јавне податке из члана 26. укључује у међународну размену и објављује у периодичним извештајима.

Републички хидрометеоролошки завод издаје на захтев корисницима податке и информације који улазе у састав јединственог државног фонда уз накнаду тршкова издавања и достављања (члан 28.).

Чланом 29. прецизирано је да Републички хидрометеоролошки завод оперативно издаје метеоролошке и хидролошке информације опште намене и доставља их корисницима путем средстава јавног информисања, електронског и поштанског саобраћаја. Такође је утврђено да се на захтев корисника уз одговарајућу надокнаду могу издати специјализоване оперативне информације на начин утврђен међусобним уговором.

3.9. Заштита хидрометеоролошког информационог система,

извора података и информација

Републички хидрометеоролошки завод дужан је да обезбеди заштиту хидрометеоролошког информационог система и да пропише мере и поступке заштите хидрометеоролошког рачунарско-комуникационог система (члан 30.).

Чланом 31. прецизирано је да корисник података и информација из јединственог државног фонда о стању времена, климе и вода, не може без сагласности Републичког хидрометеоролошког завода продати или уступити трећем лицу оне податке који су остварени радом на бази републичког буџета, а податке остварене ван активности финансираних буџетом Републике Србије без сагласности њиховог власника. Утврђена је обавеза да се при коришћењу објављених података цитира извор (члан 31.)

3.10. Стручни и технички надзор

Чланом 32. прецизирано је да Републички хидрометеоролошки завод врши стручни и технички надзор над вршењем послова метеоролошких и хидролошких мерења и осматрања, евидентирања, кодирања и размене података .

У остваривању стручног и техничког надзора у члану 32. предвиђени су послови које извршава републички орган управе надлежан за хидрометеоролошке послове, као и обавеза субјеката из члана 22. закона да му омогуће несметано спровођење стручног и техничког надзора.

Чланом 33. утврђено је да директор Републичког хидрометеоролошког завода одређује лице које ће вршити стручни и технички надзор, као и обавеза полагања посебног испита за стицање овлашћења за обављање послова стручног и техничког надзора. Предвиђена је обавеза издавања службене легитимације лицима овлашћеним за вршење стручног и техничког надзора (члан 33.).

Чланом 34. предвиђена је обавеза састављања записника уколико се констатују повреде одредаба овог Закона и прописа донетих на основу овог Закона. Утврђено је право и обавеза да Републички хидрометеоролошки завод изда решење о забрани коришћења података који су резултат неправилно извршених мерења (члан 34.).

Чланом 35. прецизирано је да послове инспекцијског надзора над применом прописа о метеоролошком обезбеђењу ваздушног саобраћаја врши орган или друго правно лице надлежно за послове ваздухопловне инспекције у складу са законом.

3.11. Овлашћења за доношење подзаконских аката

Ради извршавања одредаба овог Закона, предвиђено је доношење прописа за обављање метеоролошких и хидролошких послова из члана 4. овог Закона. Овлашћење за доношење прописа утврђено је за Владу Републике Србије која доноси 8 подзаконских аката (члан 36.), и за функционера који руководи републичким органом надлежним за хидрометеоролошке послове, који ће након усвајања овог Закона донети 18 подзаконских аката (члан 36.).

Прописи за извршавање овог Закона из члана 36. објављују се у «Службеном гласнику Републике Србије» (члан 37.).

3.12. Извршавање међународних обавеза

Чланом 38. прецизирано је да ће се при извршавању међународних обавеза из области метеорологије и хидрологије, у случају неслагања одредби међународног уговора државе са одредбама утврђеним овим Законом, примењивати одредбе међународног уговора.

3.13. Казнене одредбе

У казним одредбама квалификације радњи: привредни преступ и прекршај из предложеног Закона, дате су у складу са важећим прописима, а врсте и висине казни одмерене сразмерно степену опасности које изазивају одређени преступи односно обиму причињене штете (Део XIII, чланови: 39., 40., 41., 42.).

3.14. Прелазне и завршне одредбе

У овом поглављу предвиђено је да се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог Закона, донесу прописи за његово извршавање (члан 43.).

Ступањем на снагу «Закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности», односно осмог дана након његовог објављивања у «Службеном гласнику Републике Србије» престаће да важи «Закон о хидрометеоролошким пословима од интереса за целу земљу» («Сл. Лист СФРЈ», бр. 18/88 и 63/90) (члан 45. и 46.).

4. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Укупан број запослених у републичком органу надлежном за хидрометеоролошке послове, увећан је преузимањем функција и радника Савезног хидрометеоролошког завода 2. априла 2003. године и даље се неће повећавати. За извршавање овог Закона поред досадашњих средстава из буџета Републике Србије, неопходно је обезбедити додатна средства за послове метеоролошког обезбеђења ваздушног саобраћаја које је након престанка рада

Савезног хидрометеоролошког завода наставио да извршава Републички хидрометеоролошки завод, а која се у складу са Конвенцијом о међународном цивилном ваздушном саобраћају, за ове послове наменски издвајају из средстава остварених од прелета у ваздушном простору дате државе.

5. НАЧИН ПРИПРЕМАЊА ПРЕДЛОГА ЗАКОНА

„Преднацрт Закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности“ стваран је кроз следеће фазе:

1. Рад Комисије,
2. Прибављање мишљења,
3. Анализа неусаглашених питања,
4. Ревизорски рад,
5. Консултације са ревизором на бази Ревизорског материјала, и
6. Формирање прилога.

ПРИЛОГ

Списак референтних закона:

1. **Закон о хидрометеоролошким пословима од интереса за целу земљу**, «Службени лист СФРЈ», бр. 18/88, 63/90;
2. **Закон о ваздушном саобраћају**, «Сл. лист СФРЈ», бр. 12/98, 5/99, 38/99, 44/99, 73/2000;
3. **Закон о министарствима**, «Сл. гласник РС», бр. 19/04, 84/04;
4. **Закон о планирању и изградњи**, «Сл. гласник РС», бр. 84/04;
5. **Закон о ратификацији Конвенције о Светској метеоролошкој организацији**, «Сл. лист ФНРЈ», бр. 80/48;
6. **Закон о ратификацији Конвенције о међународном цивилном ваздухопловству**, «Сл. лист ФНРЈ», бр. 15/48;
7. **Закон о ратификацији Конвенције о режиму пловидбе на Дунаву**, Службени лист ФНРЈ 8/49;
8. **Закон о ратификацији Конвенције о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима**, «Сл. лист СФРЈ - Међународни уговори» бр. 11/86, 6/98;
9. **Закон о ратификацији Протокола уз Конвенцију о прекограничном загађивању ваздуха на велике даљине, из 1979. године, о дугорочном финансирању Програма сарадње за праћење и процену прекограничног преноса загађујућих материја у ваздуху на велике даљине у Европи (ЕМЕР)**, «Сл. лист СФРЈ - Међународни уговори» бр. 2/87;
10. **Закон о ратификацији Монреалског протокола о супстанцама које оштећују озонски омотач**, «Сл. лист СФРЈ - Међународни уговори», бр. 16/90, 24/04.
11. **Закон о ратификацији Конвенције о раном обавештавању о нуклеарним несрећама**, «Сл. лист СФРЈ - Међународни уговори» бр. 15/89;
12. **Закон о потврђивању Оквирне конвенције УН о промени климе, са анексима**, «Сл. Лист СРЈ – међународни уговори, бр. 2/97;
13. **Закон о потврђивању Бечке конвенције о заштити озонског омотача**, «Сл. Лист СФРЈ - Међународни уговори»; бр. 1/90;
14. **Закон о потврђивању Конвенције о заштити и коришћењу прекограничних водотокова и међународних језера**, поступак ратификације у току (CONVENTION ON THE PROTECTION AND USE OF TRANSBOUNDARY WATERCOURSES AND INTERNATIONAL LAKES done at Helsinki, on 17 March 1992)

15. **Закон о потврђивању Конвенције о сарадњи на заштити и одрживом коришћењу реке Дунав**, «Сл. Лист СРЈ, бр. 2/03»;
16. **Закон о потврђивању Споразума о сарадњи између Савезне владе СР Југославије и Европског центра за средњерочне прогнозе времена (ЕЦСПВ)** - у процедури доношења;
17. **Закон о потврђивању Споразума о сарадњи између Савезне владе СРЈ и Европске организације за експлоатацију метеоролошких сателита (ЕУМЕТСАТ)** - у процедури доношења;
18. **Закон о заштити од елементарних и других већих непогода**, «Сл. Гласник РС, бр. 20/77, 24/85, 27/85, 6/89, 25/89, 53/93, 67/93, 48/94»
19. **Закон о архивској грађи Савезне републике Југославије**, «Сл.лист СРЈ бр. 12/98, 13/98»
20. **Нацрт закона о заштити од јонизујућег зрачења и нуклеарној сигурности**;
21. **Закон о заштити животне средине**, «Сл. Гласник РС, бр. 135/04»;
22. **Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине**, «Сл. Гласник РС, бр. 135/04»;
23. **Закон о процени утицаја на животну средину**, «Сл. Гласник РС, бр. 135/04»;
24. **Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину**, «Сл. Гласник РС, бр. 135/04»;